

Matti Valonen, Marjo Maidell, Olli Korhonen ja Paula Horne

Kireä kilpailu ja konfliktit painavat metsäteollisuuden vientiä – puumarkkina vilkastuu loppuvuonna

Helsinki 2026

PTT-ennusteet 7/2026

Metsäala – syksy 2026

Kireä kilpailu ja konfliktit painavat metsäteollisuuden vientiä – puumarkkina vilkastuu loppuvuonna

Matti Valonen, Marjo Maidell, Olli Korhonen ja Paula Horne

8.10.2026

Pellervon taloustutkimus PTT

Eerikinkatu 28 A
00180 Helsinki
Sähköposti ptt@ptt.fi

ISSN 1799-9340 (pdf)

Sisältö

Sisältö.....	2
Maailman merillä myrskyä	4
Kartonkien vienti kasvaa mutta hinnat laskevat	5
Paperin vienti pysyi viime vuoden tasolla sulkemisista huolimatta	6
Selluntuotannon rajoitukset jatkuvat	7
Heikko kysyntä painaa sahatavaran vientiä	9
Vanerin vienti kääntyy kasvuun	10
Puunkäytössä vain maltillisia muutoksia	11
Hakkuumäärä pysyy ennallaan	12
Puukauppa vilkastuu loppuvuonna	13
Puun hintojen lasku taittumassa	14
Energiapuun kysyntä piristyi	17
Puun hinta kohonnut Keski-Euroopassa	17

Johdanto

Suomen metsäteollisuuden vientiä painavat tänä vuonna kriisit, vaisu kysyntä ja kireä kilpailu. Haastavan markkinatilanteen takia Suomen metsäteollisuuden viennin arvo laskee. Erityisesti massan viennin arvo vähenee keskimääräisen vientihinnan laskiessa. Ennustejaksolla Suomen metsäteollisuuden vientiin vaikuttavat kielteisesti myös korkealla pysyttelevät kuljetuskustannukset. Lisäksi uusiksi jarruiksi voivat muodostua Kiinan ja Kanadan pyrkimykset ohjata omaa tuotantoaan Suomelle tärkeille markkina-alueille. Paperin ja massan vienti säilyy kuluvana vuonna pitkälti viime vuoden kaltaisena, sen sijaan kartongin vienti kasvaa. Keskimääräinen vientihinta tippuu kaikissa näissä tuotteissa. Sahatavaran vienti vähenee hieman viime vuodesta. Vienti Eurooppaan kasvaa, mutta se ei riitä kompensoimaan viennin vähenemistä Lähi-itään ja Aasiaan. Sahatavaran tuotanto laskee tänä vuonna vähenevän viennin ja vaisuna pysyvän kotimaan kysynnän takia.

Puumarkkinoilla kaupankäynti vilkastuu loppuvuonna, kun huvenneita pystyvastaroja täydennetään hiljaisen puukauppavuoden jälkeen. Kuitupuun keskihinta laskee tänä vuonna tuntuvasti, mutta puukauppojen lisääntyminen nostaa hintatasoa heijastuen ensi vuoteen. Metsäteollisuuden puunkäyttö pysyttelee suunnilleen viimevuotisella tasolla, mikä ylläpitää puun tarvetta ja hakkuumääriä. Yksityismetsien nimellisissä bruttokantorahatuloissa näkyy puun keskihinnan lasku, mikä vähentää tuloja vajaaseen 2,9 miljardiin euroon.

Vientimarkkinat		2026e	2027e	Puumarkkinat		2026e	2027e
Paperi	määrä	0 %	-1 %	Metsäteollisuuden puun käyttö		0 %	1 %
	hintaa	-2 %	0 %				
Kartonki	määrä	4 %	2 %	Markkinahakkuut		0 %	0 %
	hintaa	-2 %	1 %				
Massa ¹	määrä	-1 %	1 %	Puukaupat yksityismetsistä		2 %	12 %
	hintaa	-10 %	1 %				
Sahatavara	määrä	-1 %	1 %	Puun nimellishinta ²		-3 %	2 %
	hintaa	1 %	2 %				
Vaneri	määrä	4 %	4 %	Bruttokantorahatulot yksityismetsistä		-9 %	3 %
	hintaa	1 %	2 %				
¹ pääosin sellua				² pystykaupat, vuotuinen keskihinta			

Maailman merillä myrskyä

Maailmantalous on suuren murroksen keskellä. Donald Trumpin aikakaudella on käynyt selväksi, ettei Yhdysvaltojen kanssa tehtyihin sopimuksiin voi enää luottaa. Kiinan aggressiivinen kauppa- ja teollisuuspolitiikka muuttaa kansainvälisen kaupan rakenteita pysyvästi ja nakertaa perinteisten teollisuusmaiden kilpailukykyä. Kiinan suhteellinen osuus maailmankaupasta kasvaakin edelleen myös monilla vakiintuneilla toimialoilla.

Murros luo uusia konflikteja, eikä vanhojakaan saada ratkaistua. Iranin sota jatkuu vaihtelevalla intensiteetillä vielä Yhdysvaltojen välivaalien jälkeenkin. Hormuzinsalmen kautta kulkee kuitenkin ensi vuonna vähintään yhtä paljon öljyä kuin tänä vuonna. Muut öljyntuottajamaat lisäävät tarjontaa, mikä hillitsee hintapaineita. Ukrainan sota ei pysy enää paikallaan. Ukrainalaisilla on edessään ankara talvi, sillä sen kyky puolustautua ilmahyökkäyksiltä on merkittävästi heikentynyt.

Kansainväliset pääomamarkkinat ovat levottomat. Suuret yksityiset panostukset tekoälyn vaatimaan infrastruktuuriin ja suuret julkiset panostukset turvallisuuteen yhdessä populistiseen tarpeeseen alentaa verotusta, lisäävät tarjolla olevan velan määrää ja nostavat globaalisti pitkiä korkoja. Dollarin rooli globaalin finanssijärjestelmän ankkurivaluuttana on uhattuna Trumpin politiikkasirkuksen rapauttaessa luottamusta Yhdysvaltoja kohtaan. Dollarille ei kuitenkaan ole uskottavaa vaihtoehtoa, koska Kiinassa pääomaliikkeitä rajoitetaan ja EU:n pääomamarkkinat ovat monin osin kansallisia. Euro-dollarin valuuttakursin muutokset ovat maltillisia, vaikka pinnan alla kuohuu.

Trumpin kiihtyvistä tempoilusta huolimatta Yhdysvaltojen talouden perusvire säilyy kohtalaisen vahvana. Kasvun ajureina ovat suurten veronalennusten tukema yksityinen kulutus sekä erityisesti tekoälyn ja muuhun teknologiaan liittyvät investoinnit. Korkeiden korkojen seurauksena asuntorakentaminen pysyy vaisuna.

Kiinan talouskasvua tukee vienti ja korkean teknologian investoinnit, mutta yksityinen kysyntä laahaa perinteisen laimealla tasollaan. Kiinan vientivetoinen kasvustrategia ei voi kannatella taloutta enää pitkään ilman maailmankaupan voimasuhteiden ja rakenteiden muutosta. Vaikka Kiinan asema kansainvälisessä kaupassa ja politiikassa on vahvistunut, vientiriippuvaisuus tekee sen haavoittuvaiseksi maailman myrskyille. Kiinan talouskasvu on hiipuvalla uralla.

Eurooppa on tuuliajolla Kiinan kauppapoliittisen vyörytyksen ja Trumpin kauppa- ja ulkopoliittikan puristuksessa. Eurooppa on taloudellisesti heikko ja poliittisesti hajanainen. Euroopan heikko talouskehitys ruokkii osaltaan poliittisia ääriliikkeitä, mikä uhkaa lisätä EU:n sisäisiä poliittisia jännitteitä ja estää

välttämättömiä talouspoliittisia päätöksiä. Euroopan talouskasvu jatkuu vai-meana, etenkin Saksan kasvuodotusten maltillistumisen johdosta. Finanssipoliittinen elvytys nostaa Saksan taloutta hiljalleen taantumasta pohjalta, mutta investointibuumi on jäämässä pitkälti julkisvetoiseksi. Yksityiset investoinnit jäävät vähäisiksi, mukaan lukien asuntorakentaminen.

Edellä kuvatut kehityskulut näkyvät metsäsektorilla useina epävarmuustekijöinä. Hormuzinsalmen tilanne altistaa energiamarkkinat häiriöille, ja energian hintavaihtelun odotetaan jatkuvan ennustekaudella. Metsäteollisuuden vaikutavat erityisesti öljyn hinnannousun myötä kohonneet laivarahdin kuljetuskustannukset. Kallistuneet polttoaineet ovat kasvattaneet myös puunkorjuun ja -kuljetuksen kustannuksia. Ennustejaksolla Suomen metsäteollisuuden vientiä haastavat vaikea talouskasvu ja heiveröinen kysyntä sekä Kiinan ja Kanadan mahdollisesti kasvavat pyrkimykset ohjata omaa tuotantoaan Suomelle tärkeille markkinoille. Lisäksi kansallisen ennallistamissuunnitelman toimeenpano lisää epävarmuutta metsäalalla.

Tänä vuonna Suomen metsäteollisuuden viennin arvo vähenee kaksi prosenttia. Selvästi voimakkaimmin vähenee massan viennin arvo, mutta myös paperin viennin arvo vähenee. Sahatavaran viennin arvo säilyy vuoden 2025 lukevien tuntumassa. Kartongin ja vanerin viennin arvo kohoaa edellisvuodesta. Ensi vuonna kaikkien päätuotteiden, paitsi paperin, viennin arvo kasvaa. Taus-talla vaikuttavat syyt vaihtelevat tuotteesta riippuen, esimerkiksi massassa vientiä tukee muualla tehtävät tuotannonrajoitukset sekä sahatavarassa Euroopan kysynnän hidastuminen. Vientihinnoissa nähdään lievää nousua.

Kartonkien vienti kasvaa mutta keskihinta laskee

Suomen kartonkien vienti oli ensimmäisellä vuosipuoliskolla virkeää. Tuotanto kasvoi muutaman prosentin ja vienti kasvoi seitsemän prosenttia viime vuoden vastaavasta ajanjaksosta. Euroopan osuus viennistä laski 63 prosenttiin, sen sijaan vienti kasvoi etenkin Väli-Amerikkaan ja Afrikkaan. Viennin volyymi Yhdysvaltoihin kasvoi 15 prosentilla mutta viennin arvo sen sijaan laski. Keskimääräinen vientihinta tammi-kesäkuussa oli viisi prosenttia viime vuoden vastaavaa aikaa alhaisempi.

Kasvuun on osaltaan vaikuttanut Stora Enson Oulun uuden kuluttajakartonkiliinjan tuotannon ylösajo, joka jatkuu edelleen. Euroopan markkinoilla tarjontaa lisää myös Kiinan tuonnin asteittainen kasvu, joka vaikuttaa olevan hinnaltaan erittäin kilpailukykyistä. Toisaalta tilannetta tasapainottaa taivekartongin osalta tuotannon rajoitukset Keski-Euroopassa (Folbb:n tuotantolaitokset Baiersbronnissa Saksassa ja Eerbeekissä Alankomaissa, yhteenlaskettu kapasiteetti 245

000 tonnia vuodessa) ja Suomessa Metsä Groupin Takon kartonkitehtaan sulkeutuminen viime vuonna (210 000 tonnia vuodessa). Aaltopahvin pintamateriaalissa kraftlinerissa tarjontaa rajoittavat loppuvuoteen ajoittuvat huoltoseisokit suomalaisilla tuotantolaitoksilla sekä vähäisissä määrin myös Yhdysvaltojen tuonnin pieneneminen. Tarjonnan rajoitukset ovat tarpeen, koska Euroopassa kysyntä säilyy melko vaisuna vaimean talouskasvun ja hitaasti paranevan yksityisen kulutuksen myötä. Väli-Amerikan viennissäkin saatetaan kokea hidastumista, sillä Meksiko on avannut polkumyynnitutkinnan suomalaisesta, ruotsalaisesta ja itävaltalaisesta kartongista. Loppuvuodesta käyttöasteet hieman laskevat, lisäksi tuotantoa vähentävät edellä mainitut huoltoseisokit. Näin Suomen kartongin vienti hidastuu alkuvuoteen verrattuna ja päättyy neljä prosenttia viime vuotta suuremmaksi.

Ulkopakkauskartonkien markkinahinnat ovat nousseet Euroopassa tänä vuonna, sen sijaan kuluttajakartonkien hinnat ovat pysytelleet melko vakaina. Tulevistakin hinnankorotuksista on ilmoitettu, esimerkiksi itävaltalainen Mayr-Melnhof on ilmoittanut 75 euron tonnikorotuksesta kaikkiin kartonkilaatuihinsa lokakuusta alkaen. Viennin keskihinnan ennustetaan kehittyvän maltillisen nousujohteisesti loppuvuotta kohden. Koko vuoden keskimääräinen vientihinta jää kuitenkin kaksi prosenttia viime vuotta alhaisemmaksi, pääasiassa viime vuoden alkupuolella vallinneen korkean hintatason takia. Ensi vuonna kartongin vienti nousee kaksi prosenttia kuluvasta vuodesta, olettaen että Stora Enson Oulun kasvava tuotanto alentaa käyttöasteita toisaalla. Kartongin keskimääräinen vientihinta nousee ensi vuonna vähän, lähinnä ulkopakkauskartonkien hinnannousun vetämänä.

Paperin vienti pysyi viime vuoden tasolla sulkemisista huolimatta

Paperien tuotanto ja vienti pysyivät tammi–kesäkuussa suunnilleen viime vuoden tasolla. Hienopapereiden vienti hieman kasvoi, sen sijaan aikakauslehtipapereissa nähtiin pientä laskua. Tuotantokapasiteetin pieneneminen vuoden 2025 lopussa mahdollisti siis sen, että käyttöasteita nostettiin muilla paperiko-neilla. Vienti Eurooppaan ja Yhdysvaltoihin väheni, sen sijaan kasvua nähtiin Väli-Amerikassa ja Afrikassa. Viennin keskihinta laski ensimmäisellä vuosipuoliskolla viisi prosenttia viime vuoden vastaavasta ajasta.

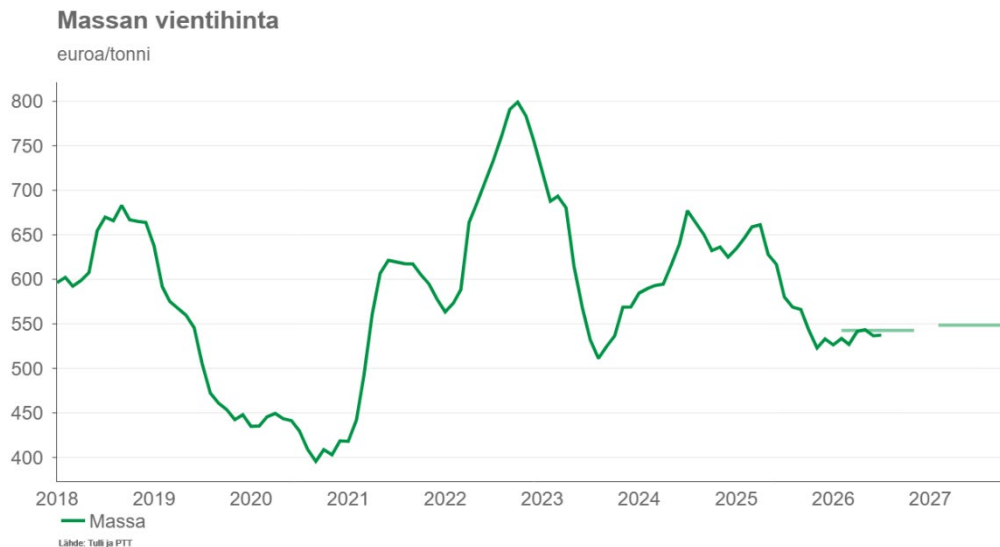
Hieno- ja aikakauslehtipapereiden kysyntä Euroopassa jatkaa rakenteellista laskuaan. Uusia kapasiteetin leikkauksia ei ole tällä erää tiedossa. Sektorilla seurataan nyt tarkasti sitä, salliiko EU:n komissio UPM:n ja Sappin suunnittele-

man, graafisten papereiden tuotantoon keskittyvän yhteisyrityksen muodostamisen. Yhteisyritys hallinnoisi toteutuessaan 50–60 prosenttia Euroopan paino- ja kirjoituspapereiden kapasiteetista. Alustavan tiedon mukaan komissio suhtautuu yhteisyritykseen varauksella ja on huolissaan sen mahdollisista vaikutuksista lopputuotemarkkinoihin. Komission lopullinen kanta saadaan viimeistään marraskuussa.

Paperin tuotannon ja viennin ennustetaan säilyvän tänä vuonna viime vuoden kaltaisena. Huolimatta siitä, että vientihinnat nousevat maltillisesti loppuvuotta kohden, keskimääräinen vientihinta laskee kahdella prosentilla viime vuodesta. Ensi vuonna tuotannossa ja viennissä nähdään pientä laskua, hinnat sen sijaan säilyvät tämän vuoden kaltaisena.

Selluntuotannon rajoitukset jatkuvat

Sellun tuotanto ja massan vienti pysyivät tammi–kesäkuussa lähellä viime vuoden vastaavaa ajanjaksoa. Vienti Eurooppaan laski noin kymmenyksellä, samansuuruista nousua nähtiin viennissä Kiinaan. Molemmilla vientialueilla, jotka yhteensä kattavat noin 80 prosenttia Suomen viennistä, massan viennin yksiköarvo tippui selvästi. Tämän myötä keskimääräinen vientihinta oli ensimmäisellä vuosipuoliskolla 17 prosenttia viime vuoden vastaavaa aikaa matalampi. Euroopassa keskimääräisen vientihinnan kehitys poikkeaa pitkäkuituisen havusellun markkinahinnan kehityksestä, jossa alkuvuoden aikana nähtiin selvää nousua. Eriytyneen kehityksen syynä on ainakin osittain tuottajien raportoima sopimuslennusten kasvu. Kiinassa sen sijaan pitkäkuituisen havusellun markkinahinta on ensimmäisellä vuosipuoliskolla hieman laskenut, joskin syksyllä on ollut nähtävissä käännettä nousuun. Osittain keskimääräisen vientihinnan laskuun ensimmäisellä vuosipuoliskolla on vaikuttanut myös euron vahvistuminen kevään 2025 aikana.

Koska lopputuotemarkkinoilla kysyntä säilynee melko lailla viime vuoden kaltaisena, sellumarkkinoillakin kehitystä määrittää pitkälti tarjonnan muutokset. Maailmanlaajuisesti havusellun tarjonta on supistunut tehtaiden tai tuotantolinjojen sulkemisten myötä viime vuosina, tänä vuonna tuotannon sulkemisista tai pysäyttämistä ovat ilmoittaneet ainakin Canfor ja Domtar Kanadassa ja Stora Enso Ruotsissa (yhteenlaskettu kapasiteetti lähes 800 000 tonnia vuodessa). Myös Suomessa monella tehtaalla massan tuotanto seisoo jälkimmäisen vuosipuoliskon aikana joko huoltoseisokkien, investointien tai markkinatilanteen takia. Tämän myötä Suomen massan vienti on jälkimmäisellä vuosipuoliskolla ensimmäistä pienempää ja koko vuoden vienti jää hieman viime vuodesta. Massan tuotanto sen sijaan on vähän viime vuotta suurempaa, koska Stora Enson Oulun kartonkilinjan ylösajon myötä kotimaassa jalostetun massan osuus tuotannosta hieman kasvaa. Vaikka globaalisti sellun varastot ovat säilyneet vakaina, Euroopassa on viitteitä varastojen laskusta. Tämä on perinteisesti tukenut hintojen nousua. Vaikka keskimääräinen vientihinta nousee maltillisesti loppuvuotta kohden, koko vuoden keskimääräinen vientihinta jää kymmenen prosenttia viime vuotta alhaisemmaksi.

Ensi vuonna uutta kapasiteettia tulee lyhytkuituisen sellun tuotantoon Indonesiassa ja Brasiliassa, joskin jälkimmäisen vaikutus markkinoilla näkyyne pääasiassa vasta 2028. Indonesian uusi laitos lisää tarjontaa Aasiassa, samoin kuin kiinalaisen selluteollisuuden kapasiteetin kasvu. Tämä yhdessä korkeiden rahtikustannusten kanssa hankaloittaa sellun vientiä Kiinaan. Ennusteessa oletetaan kuitenkin suomalaisen viennin jossain määrin korvaavan sulkeutunutta havusellun tuotantoa, siksi vienti kasvaa ensi vuonna prosentilla. Keskimääräinen vientihinta nousee vain hieman korkeiden rahtikustannusten pidättelemänä, myös heikko dollari painaa euromääräisiä vientihintoja ennustejaksolla.

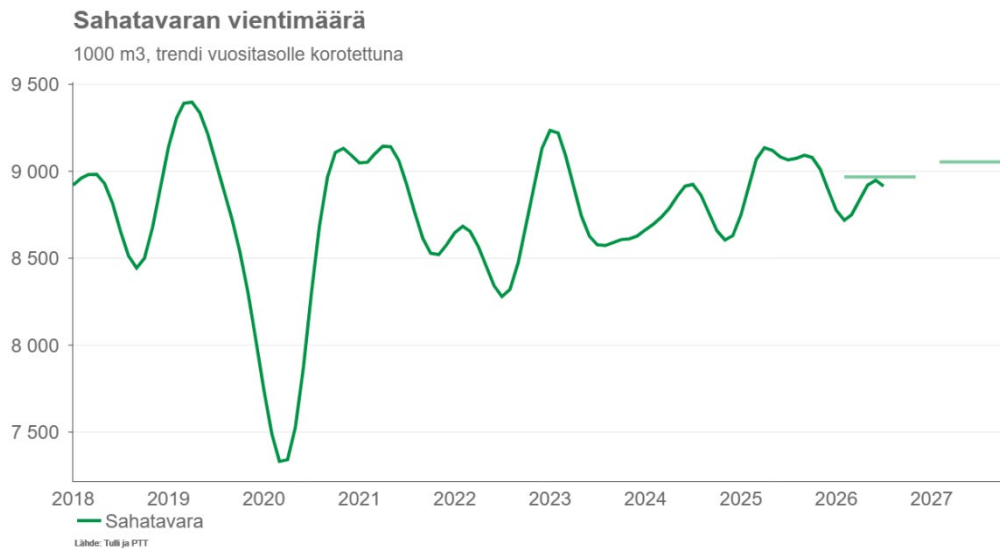
Heikko kysyntä painaa sahatavaran vientiä

Tämän vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla sahatavaran vienti laski neljä prosenttia. Vienti Lähi-itään väheni peräti 28 prosenttia Iranin sodan ja Hormuzinsalmen tilanteen seurauksena. Aasiaan suuntautuva vienti supistui 14 prosenttia. Vienti Kiinaan jatkoi laskuaan, ja toimitukset Japaniin vähenivät. Vientin kehitystä tukivat Eurooppa ja Pohjois-Afrikka, joihin molempiin vienti kasvoi hieman.

Kuluvana vuonna rakentaminen elpyy hitaasti Euroopassa. Japanissa rakennusaloitusten kasvu jää vaimeaksi, ja Kiinassa rakennussektorin ongelmat painavat edelleen rakentamista. Iranin sota ja Hormuzinsalmen tilanne heikensivät merkittävästi sahatavaran vientiä Lähi-itään tammi-kesäkuussa, eikä tilanteeseen odoteta suurta helpotusta loppuvuonna.

Heikon kysynnän ohella markkinatilannetta voivat loppuvuonna kiristää Kanadan ponnistukset sahatavaran vientinsä kasvattamiseksi USA:n ulkopuolelle. Todennäköinen kohde on Aasia, joka on jo ennestään Kanadalle tärkeä vientimarkkina Yhdysvaltojen ulkopuolella. Kanadan viennin lisääntyminen kiristäisi kilpailua Aasian jo valmiiksi kilpailluilla sahatavaramarkkinoilla ja voisi siten vähentää Suomen vientiä.

Suomen sahatavaran vienti vähenee tänä vuonna hieman viime vuodesta. Vienti Eurooppaan kasvaa tänä vuonna rakentamisen maltillisen nousun ja Keski-Euroopan supistuneen tarjonnan siivittämänä. Keski-Euroopan tarjontaa rajoittaa tukkipuun heikentynyt saatavuus. Myös vienti Pohjois-Afrikkaan vahvistuu. Näiden markkinoiden kasvu ei kuitenkaan riitä kompensoimaan viennin vähenemistä Lähi-itään ja Aasiaan.

Sahatavaran tuotanto vähenee kuluvana vuonna kaksi prosenttia viennin hienoisen laskun ja vähäisen asuntorakentamisen seurauksena. Stora Enson Kemmin sahan sulkeminen pienentää Suomen sahatavaran tuotantokapasiteettia jo tänä vuonna, mutta sen suurin vaikutus näkyy ensi vuonna. Vaimea kysyntä pitää sahojen kannattavuuden heikkona. Sahatavaran keskimääräinen vuotuisen vientihinta nousee tänä vuonna inflaation tahdissa. Vuonna 2027 viennin määrä kääntyy hienoiseen kasvuun. Ensi vuonna sahatavaran viennin kasvua tukee rakentamisen hidas elpyminen Euroopassa ja Lähi-itään suuntautuvan viennin vähenemisen pysähtyminen. Aasian markkinan heikkous pitää kysynnän kasvun vähäisenä.

Vanerin vienti kääntyy kasvuun

Vanerin vienti kasvoi kuluvan vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla kymmenen prosenttia. Havuvanerin vienti nousi neljä prosenttia ja koivuvanerin liki 30 prosenttia. Viennin kasvun taustalla oli vahvistunut kysyntä ja edellisvuoden heikko vertailutaso, koska lakko UPM:n vaneritehtailla vähensi tuotantoa viime vuoden alkupuoliskolla. Vaikutus näkyi erityisesti koivuvanerin viennissä, sillä UPM on Suomen suurin koivuvanerin tuottaja. Koivuvanerin viennin kasvua vauhditti LNG-alusten rakentamisessa käytetyn koivuvanerin kysynnän vahvistuminen.

Rakentamisen maltillinen elpyminen tukee vanerin kysyntää Euroopassa kuluvana vuonna, mutta eurooppalaisen kuljetusvälineiteollisuuden heikko markkinatilanne rajoittaa kysyntää. Suomalaisten vanerintuottajien kilpailuasemaa

vahvistavat EU:n viime vuonna asettamat polkumyyntitullit kiinalaiselle ja brasilialaiselle vanerille.

Suomen vanerin vienti kasvaa tänä vuonna neljä prosenttia. Viennin kasvua kuitenkin rajoittaa rakentamisen hidas elpyminen Euroopassa. Tuotanto lisääntyy vientiä vähemmän, sillä Metsä Group sulki toisella vuosineljänneksellä Suolahden tehtaan havuvanerilinjan. Vanerin tuotantokapasiteettia ja vientiä lisää ensi vuonna Metsä Groupin Äänekosken uuden LVL-tehtaan käynnistyminen. LVL on puuviiluista liimaamalla valmistettu rakennustuote, joka soveltuu kantaviin rakenteisiin. Ennusteessa LVL luokitellaan vaneriksi, joten sen tuotannon lisäys näkyy vanerin tuotanto- ja vientiluvuissa. Vanerin keskimääräinen vuotuinen vientihinta nousee tänä vuonna vain hieman. Vuonna 2027 vanerin vienti jatkaa kasvuaan.

Metsäteollisuuden tuotanto					
	Paperi	Massa	Kartonki	Sahatavara	Vaneri
	milj. t.	milj. t.	milj. t.	milj.m ³	milj.m ³
2022	3,1	9,8	4,2	11,2	1,1
2023	2,9	9,2	3,4	10,4	0,9
2024	3,0	9,3	3,7	10,9	0,9
2025	3,0	9,5	3,6	11,7	0,9
	%	%	%	%	%
2026e	0 %	1 %	4 %	-2 %	2 %
2027e	-1 %	1 %	2 %	0 %	4 %

Lähde: Metsäteollisuus ry, PTT:n ennuste (e)

Puunkäytössä vain maltillisia muutoksia

Viimeinen vuosi on ollut puumarkkinoilla hiljainen. Puun hintataso on tullut selvästi alaspäin aiemmin nähdyistä huippuhinnoista. Tästä johtuen puukauppoja on tehty verkkaisesti ja aiemmin kertyneitä pystyvarastoja purettu, mikä on ylläpitänyt hakkuumääriä takkuavasta kaupankäynnistä huolimatta. Sen myötä myös puuta on riittänyt jalostukseen, eikä puumarkkinatilanne ole heijastunut metsäteollisuuden puunkäyttöön, vaikka korkeampaan hintaan ostettu puu vaikuttaa tuotannon kannattavuuteen.

Vaisu puukauppa ei rajoitu pelkästään kotimaahan, sillä vastaava trendi näkyi myös puun ulkomaankaupassa. Puuntuonnin määrä väheni kuluvan vuoden

tammi-kesäkuussa arviolta noin kolmanneksella viime vuoden alkuun verrattuna. Tullin tiedonkeruun muutoksesta johtuen seuranta puutavaralajeittain tai maittain ei ole vertailukelpoinen viime vuoden lukujen kanssa, mutta tuonti nojaa edelleen pitkälti Baltiasta ja Ruotsista tuotavaan kuitupuuhun ja hakkeeseen. Puun viennissä ei nähty merkittäviä muutoksia, ja vientimäärä nousi alkuvuonna noin kolme prosenttia viime vuoden tammi-kesäkuuhun verrattuna. Tukkipuun vienti väheni, kun taas kuitupuuta vietiin viime vuoden alkua enemmän.

Metsäteollisuuden puun käyttömäärä nousi viime vuonna selvästi. Muutos edeltävään vuoteen oli hieman yli viisi prosenttia, mikä tarkoitti reilun kolmen miljoonan kuutiometrin lisäystä. Tänä vuonna käyttömäärän odotetaan pysyvän lähes viimevuotisella tasolla, mihin vaikuttaa sahateollisuuden pienempi tuotanto sekä tuotannon hienoinen nousu massateollisuudessa. Ensi vuonna puunkäyttö kasvaa prosentilla kuluvaan vuoteen verrattuna.

Hakkuumäärä pysyy ennallaan

Viime vuonna puunkorjuumäärä nousi suhteellisesti vähemmän kuin puunkäyttö. Kaikkiaan viime vuoden hakkuumäärä kasvoi noin prosentilla edeltävästä vuodesta, vaikka vuoden loppu oli korjuissa erittäin hiljainen. Kuluvan vuoden tammi-heinäkuussa hakkuumäärä laski noin viisi prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Lasku selittyy hakkuiden vähentymisenä yksityismetsissä, kun taas yhtiöiden ja Metsähallituksen metsissä korjuumäärä nousi hieman vuodentakaisesta. Tukkipuun korjuumäärä laski kuitupuuta vähemmän, mihin vaikutti kuusitukin korjuun muita puutavaralajeja maltillisempi lasku. Tukkipuun hakkuissa laskua oli noin kolme prosenttia, ja kuitupuun hakkuumäärä väheni noin kuusi prosenttia.

Syksyn hakkuihin vaikutti lisäksi afrikkalainen sikarutto, jota todettiin Suomessa ensimmäisen kerran heinäkuun lopussa Virolahdella. Tartuntavyöhykkeellä rajoitettiin elokuussa metsätöitä ja puunkorjuuta, mutta syyskuun alusta metsätaloustyöt sallittiin ydinaluetta lukuun ottamatta, ja syyskuun lopussa myös laajennetulla ydinalueella. Kulutus on edelleen kielletty, ja vyöhykkeeltä pois siirrettävät koneet on puhdistettava. Valtakunnallisesti vaikutus jää pieneksi, mutta Kaakkois-Suomen metsätaloudelle ja -teollisuudelle alue on merkittävä puunhankinta-alue.

Kaikkiaan tänä ja ensi vuonna kotimaisen puun tarvetta ylläpitää puunostajien varastojen väheneminen. Tänä vuonna puunkorjuumäärä pysyy suunnilleen viime vuoden tasolla, kun tukkipuuta korjataan hieman viime vuotta enemmän,

ja kuitupuun korjuumäärä laskee muutamalla prosentilla. Ensi vuonna hakkuumäärä nousee vain maltillisesti kuluva vuodesta.

Puukauppa vilkastuu loppuvuonna

Puumarkkinoilla kaupankäynnin vilkastumista on odotettu. Kauppoja on tehty viimeisen vuoden aikana verrattain vähän, kun toteutuneita kauppvoja suhteutetaan menneisiin vuosiin. Jo viime vuoden jälkimmäisellä puoliskolla kauppamäärä laski tuntuvasti tavanomaisesta, eikä kehityksessä ollut nähtävissä muutosta tänä vuonna. Tammi-elokuun pystykauppamäärä laski viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna viidenneksellä. Pudotus oli suhteessa hieman suurempi, kun määrää verrataan viiden edeltävän vuoden tammi-elokuun keskiarvoon. Hankintakauppoja tehtiin vastaavasti noin neljänneksen vähemmän kuin viime vuoden tammi-elokuussa, vaikka Hannes-myrskyn vaikutus heijastui hankintakauppoihin alkuvuonna.

Uudistuskohdeilla pystykauppojen lasku on ollut maltillisempi, mikä näkyi etenkin kuusivaltaisilla päätehakkuuleimikoilla. Tammi-elokuussa kuusitukin pystykauppamäärä laski uudistuskohdeilla hieman yli kymmenyksellä, kun uudistuskohdeilla kauppamäärän lasku oli kaikkiaan vajaan viidenneksen verran. Harvennusleimikoilla lasku oli neljänneksen viime vuoden tammi-elokuuhun verrattuna. Sen myötä kuitupuun pystykauppakertymästä on tänä vuonna tullut hieman muutamaa edeltävää vuotta suurempi osuus uudistuskohdeilta.

Kaikkiaan puukauppamäärien lasku näkyi etenkin mäntytukin sekä mänty- ja koivukuitupuun myynnissä. Kuusitukissa lasku oli selvästi maltillisin, mutta mäntytukin ja -kuidun sekä koivukuidun myynnissä laskua oli suunnilleen neljänneksen verran. Koivutukin kauppamäärä oli noin 15 prosenttia, ja kuusikuitupuun vajaa viides vuodentakaisista vähemmän. Hankintakaupoissa kuitupuun kauppamäärä väheni pystykauppoja reilummin, mutta tukkipuussa lasku oli vain prosentin verran. Tähän vaikutti kuusitukin lisääntynyt myynti hankintakaupoissa.

MTK:n Metsätutka -kyselyn mukaan yksityismetsänomistajat ovat vielä aikaisempaa epävarmempia tämän vuoden myynnin suhteen. Vain noin kuudenneksellä on myyntiaikomuksia, ja lähes 80 prosenttia vastaajista arvelee, etteivät myy. Ensi vuonna puukaupoille aikoo kolmannes eli yhtä suuri osa kuin viime vuoden kyselyssä. Aikaisempia vuosia selvästi harvempi kokee enää hintatason tai hyvän puun kysynnän edistäneen tämän vuoden puunmyyntipäätöstään. Metsänhoidolliset syyt pysyvät edelleen kärjessä puunmyyntipäätöksen taustalla, mutta niidenkin vaikutus on laskenut vuosikymmenen alkujaksoilta.

Puumarkkinoiden odotetaan vilkastuvan vuoden loppua kohden, mihin vaikuttaa puunostajien pystyvarastojen hupeneminen, kun hakkuita on tehty selvästi kauppoja enemmän. Lisäksi viime vuoden loppu oli puukauppojen osalta poikkeuksellisen hiljainen, jolloin kauppojen lisääntyminen loppuvuodesta heijastuu koko vuoden lukuihin. Tänä vuonna puukauppojen määrä nousee parilla prosentilla viime vuoteen verrattuna. Ensi vuonna puukauppoja tehdään hieman enemmän kuin menneinä vuosina keskimäärin, jolloin kauppamäärä nousee selvästi, yli kymmenyksellä kuluvasta vuodesta.

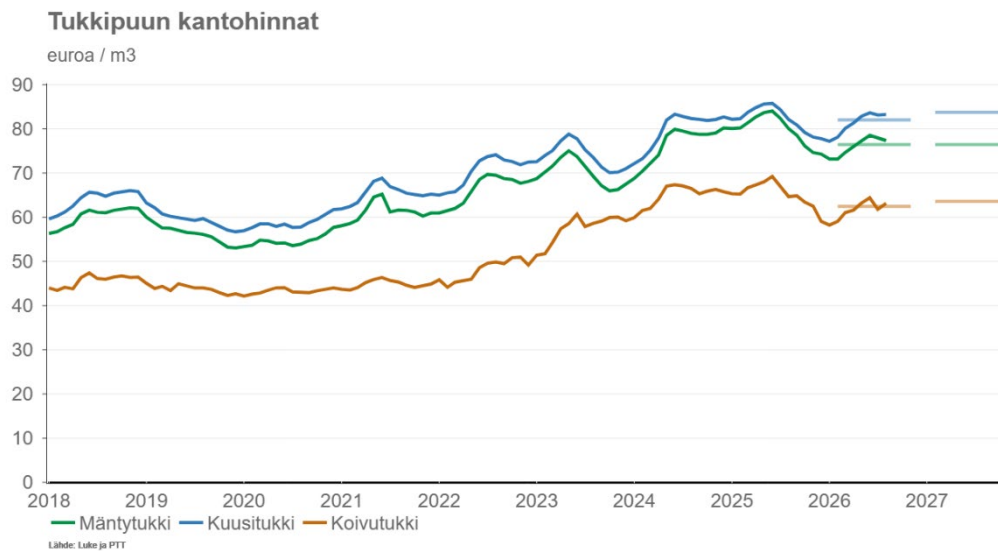
Puun hintojen lasku taittumassa

Kauppamäärien supistuminen heijastui johdonmukaisesti puun hintakehitykseen, mikä vähensi myös metsänomistajien puunmyyntihalukkuutta. Viime vuoden kesällä hintataso oli huipussaan, minkä jälkeen hinta lasketteli alaspäin kaupankäynnin hiljentymisen seurattessa perässä. Tukkipuun nimellinen hinta on palautunut lähelle vuodentakaisia hintoja, mutta kuitupuun hinta on kymmenisen euroa alempana. Toisaalta tukin ja kuidun välinen hintasuhde liikkui lähemmäs keskiarvoa, jolla oltiin ennen parin edeltävän vuoden roimia hinnannousuja.

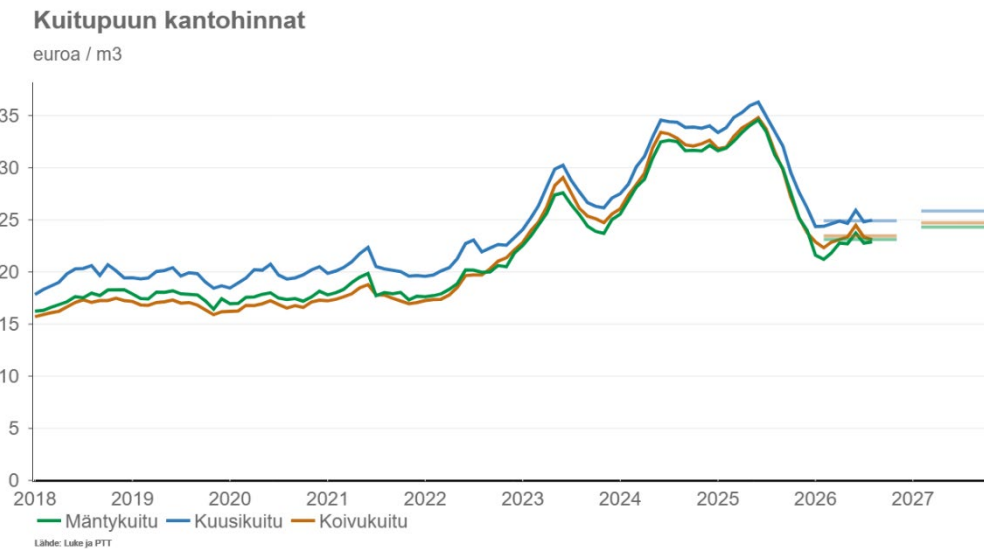
Puukauppaa näyttäisi hillinneen sekä myyjien että ostajien hintanäkemyksestä kumpuava varovaisuus. Moni metsänomistaja on myynyt puuta aikaisempina vuosina korkeampaan hintaan, millä on voinut osaltaan olla vaikutusta tarjontamahdollisuuksiin ja hintaodotuksiin. Siksi nykyhinnoilla osa metsänomistajista on pidättäytynyt kaupoista. Toisaalta ostajapuolikaan ei ole ollut aktiivinen puunhankinnassa, johon on osaltaan vaikuttanut metsäteollisuuden lopputuotemarkkinoiden epävarmuudet ja käytettävissä olevat puuvarastot.

Viime vuonna hintojen lasku käynnistyi kesän jälkeen jatkuen kuluvan vuoden alkuun. Tänä vuonna hintakehitys on ollut tasaista, ja talvesta kesään nähty hintojen nousu jäi maltilliseksi. Tammi-elokuun pystykaupoissa puun myyntimäärillä painotettu keskihinta laski tukkipuussa viidellä prosentilla ja kuitupuussa 30 prosentilla. Kuusitukin keskihinta laski selvästi maltillisimmin, noin kolme prosenttia. Mänty- ja koivutukin hinnanlasku oli noin seitsemän prosenttia. Kuitupuun keskihinnoissa suhteellinen lasku oli suunnilleen samansuuruista kaikkien puutavaralajien osalta. Hankintakaupoissa tukkipuun keskihinta laski hieman enemmän kuin pystykaupoissa, kun taas kuitupuussa lasku oli pystykauppahintoja maltillisempi, reilun viidenneksen verran viime vuoden tammi-elokuuhun verrattuna.

Nähty puun hintakehitys heijastuu myyntimäärillä painotettuun vuotuisen keskikantohintaan tänä vuonna, ja keskihinta laskee selvästi viime vuoteen verrattuna. Kaikkiaan pystykaupoissa puun keskihinnan lasku on noin kahdeksan prosenttia viime vuodesta. Tukin keskihinnassa muutos on selvästi kuitupuuta maltillisempi ja lasku on noin kolme prosenttia viime vuodesta. Tukin hintaa kannattelee kuusitukki, jolle on mäntytukkia enemmän kysyntää. Kuusitukin keskihinta laskee noin prosentilla, kun mänty- ja koivutukin lasku on noin viisi prosenttia. Ensi vuonna tukin keskihinta nousee suunnilleen kaksi prosenttia kuluvasta vuodesta.

Kuitupuun keskihinnassa nähdään tänä vuonna roima pudotus, kun pystykaupoissa laskua on noin neljänneksen viime vuoteen verrattuna, mikä näkyy sekä havu- että koivukuidun keskihinnoissa. Kuitupuumarkkinaan on samanaikaisesti vaikuttanut kemiallisen metsäteollisuuden tuotantoseisokit, varastojen purkaminen ja harvennusleimikoiden ostojen supistuminen. Lisäksi on huomionarvoista, että vertailuvuoden keskihinta oli poikkeuksellisen korkea, jolloin myös kauppiaat tehtiin verrattain paljon. Ensi vuonna puukauppojen palautuminen suunnilleen aiempien vuosien tasolle nostaa kuitupuun hintaa tukkipuuta enemmän, jolloin kuitupuun keskihinta nousee noin viidellä prosentilla kuluvasta vuodesta.

Yksityismetsien nimellisissä bruttokantorahatuloissa nähdään puun hintakehityksen seurauksena tänä vuonna selvä lasku, kun tulot vähenevät edellisvuodesta lähes kymmenyksellä vajaaseen 2,9 miljardiin euroon. Kantorahatulojen laskua lievittää hakkuiden pysyminen suunnilleen viimevuotisella tasoa. Ensi vuonna puunmyyntituloissa pientä nousua tuo hakkuissa, puunhinnassa ja kauppamäärissä nähtävä kasvu. Tulot nousevat kuluvasta vuodesta noin kolmella prosentilla.

Energiapuun kysyntä piristyi

Ensimmäisellä vuosipuoliskolla energiapuun tilastoidut pystykaupat vähenivät reilulla viidenneksellä edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Merkittävimmän energiapuulajin hakkuutähteen kaupat vähenivät 19 prosenttia ja painoarvoltaan pienempien kokopuun ja karsitun rangan likimain saman verran. Luken energiapuun kauppohen tilastointi ei kerro koko kuvaa, koska se kattaa vain noin 65 prosenttia kaupoista.

Toisella vuosineljänneksellä energiapuun kauppa piristyi selvästi ensimmäiseen vuosineljännekseen verrattuna. Taustalla on tämän vuoden alun pitkä pakkasjakso, joka lisäsi merkittävästi puupolttoaineiden käyttöä lämpö- ja voimalaitoksissa. Tämä johti puupolttoaineiden varastojen hupenemiseen, mikä näkyi toisella vuosineljänneksellä piristyneinä kauppoina. Lyhyellä aikavälillä energiapuun tarve vaihtelee, mutta kaiken aikaa tarvetta vähentävät energia-yhtiöiden käyttöönotot sähkökattilat.

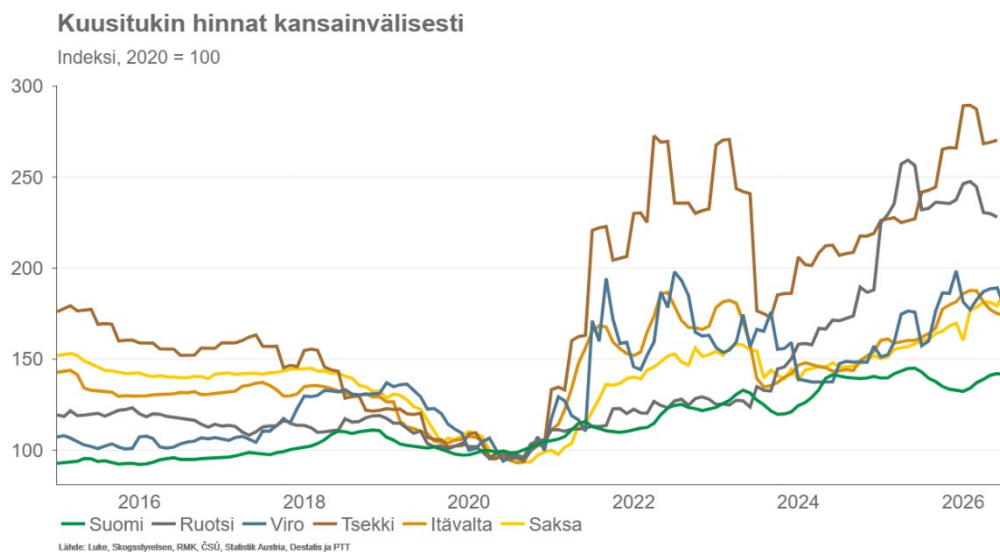
Energiapuun keskihinta laski ensimmäisellä vuosipuoliskolla reilut 20 prosenttia edellisvuodesta, mutta toisella vuosineljänneksellä hinnat nousivat reippaasti kasvaneen kysynnän siivittämänä. Toisella vuosineljänneksellä hakkuutähteen hinta kohosi 15 prosenttia. Kokopuun ja karsitun rangan hinnat nousivat vain hieman.

Puun hinta kohonnut Keski-Euroopassa

Tänä vuonna Euroopan puumarkkinoilla hintakehitys on PTT:n seurannassa olevissa maissa (Itävalta, Ruotsi, Saksa, Tšekki ja Viro) hieman eriytynyt eri maiden välillä. Keski-Euroopassa havutukkien hintataso on noussut varsin tasaisesti parin viime vuoden ajan. Tänä vuonna Tšekissä ja Itävallassa hintojen nousu jatkui vielä vuoden alussa, mutta kääntyi vuoden toisella kvartaalilla. Kuitenkin hintataso oli laskun jälkeen suunnilleen viime vuoden lopun tasolla. Saksassa kuusitukin hintakehitys on pysynyt sen sijaan maltillisen nousujohtaisena koko vuoden. Ruotsissa havutukin hinta seurasi Keski-Euroopan hintoja, mutta viime vuoden huippuihin verrattuna pudotus on ollut selkeämpi.

Havukuidun hinnoissa kehitys on ollut nousujohteista etenkin Saksassa ja Tšekissä, joissa hintataso on noussut tasaisesti viime vuodesta saakka. Itävallassa havukuidun hinta nousi vasta tänä vuonna, kun parina edeltävänä vuonna kehitys oli varsin tasaista. Myös Virossa nähtiin selvä hinnannousu viime kesänä, mutta siellä havukuidun hinta ehti laskea tasaisesti lähes kahden vuoden ajan. Ruotsissa havukuidun hintojen kehitys on ollut laskusuunnassa kotimaisen puumarkkinan tapaan.

Keski-Euroopassa havutukin hintakehitykseen on vaikuttanut enemmän tarjonnan niukkuus kuin kysynnän vahvuus. Rakentaminen pysyttelee edelleen heikkona, mutta tuhopuuta ei ole tullut markkinoille entisten vuosien tapaan. Sahat ovat sopeutuneet markkinatilanteeseen vähentämällä kapasiteettia ja hillitsemällä tuotantoa. Myös kuitupuun ja hakkeen hinnat ovat nousseet, kun sahojen sivutuotteiden saatavuus on vähentynyt. Taustalla vaikuttaa mahdollisesti myös kaasun kallistuminen, mikä voi lisätä osaltaan puupohjaisen energian kysyntää. Ruotsissa kehitys on kulkenut päinvastaiseen suuntaan. Myrskyt toivat markkinoille runsaasti puuta samaan aikaan, kun kysyntä pysyi vai-
suna, mikä näkyi etenkin mäntyukin tarjonnassa.

Lisätietoja:

Paperi-, kartonki- ja selluteollisuus: metsäekonomisti Marjo Maidell, p. 040 164 8169

Saha- ja vaneriteollisuus: metsäekonomisti Matti Valonen, p. 040 164 8151

Metsätalous ja puumarkkinat: metsäekonomisti Olli Korhonen, puh. 040 481 9279

sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@ptt.fi